

SZUMO'

// Strayer8

Ha Japánra gondolunk, bizonyára nem a szumó neve ugrik be elsőként, azonban ha meghalljuk ennek a sportágnak a nevét, kétségtelenül a szigetország jut róla az eszünkbe. Nem is csoda, hiszen a szumó egy hamisítatlan japán sport.

Aki még nem látott szumó mérkőzést, az könnyen azt hisheti, hogy a szumó birkózók komikus figurák, akik feltotyognak a küzedelm helyszínére, kicsit húzzák-vonják egymást és néha nagyokat gurulnak. Legalábbis a karikatúrák és humoros vetélkedők ezt a képet sugallják. A szumó azonban valójában egy komoly sport, ami a japánok egyik nemzeti büszkesége, mivel talán ebben a harcművészeti ágban maradt meg a legtöbb a régi samuraj elvekből. Ráadásul egy jó szumó birkózónak erősnek és fűrgének kell lennie, ha sikereket kíván elérni. Még akkor is, ha jó pár kilónyi túlsúlyt cipel magán.

A szumó története

Olyan régi sportágról beszélünk, amelynek első írott emlékeit a 8. században jegyezték fel. Egy legenda szerint a japán nép is egy hasonló mérkőzésnek köszönheti fennmaradását. Annyi azonban bizonyos, hogy a sintó vallásban létezett egy rítus, amelynek szereplői egy kamival (japán istenséggel) birkóztak. A 12. században a szumó olyan jelentőségre tett szert, hogy a samurájok oktatásának kötelező részét képezte. A 16. századra sokat veszített fontosságából, ekkor már csak szórakoztató szerepe volt és főleg az elszegényedett samurájok és róninok (úr nélkül maradt samurájok) megélhetésének számított. A szumó versenyek egészen a 19. század második feléig töretlen népszerűségnek örvendtek. Ekkor azonban a császári hatalom megerősödését jelentő reformok ideje alatt féltől volt, hogy halálra ítélik a sportágot, ám végül mégis sikerült fennmaradnia és továbbfejlesznie. Ezután már csak a második világháború alatt szüneteltek a szumó

tornák, ám azóta megszakítás nélkül rendezik a versenyeket. Külföldön is megpróbálták népszerűsíteni ezt a sportot. Régebben például a Eurosporton rendszeresen közvetítették a szumó versenyeket, de pár éve lekerültek a műsorról.

A nehézségek ellenére a mai napig fennmaradt a szumó, amit a nyugatiak inkább sportágnak, míg a japánok harcművészetnek tekintenek, de természetesen számos változáson ment keresztül. Az első mérkőzések akár halálal is végződhetek, ami egy mai tornán már nem fordulhatna elő. Emellett változott a versenyzők öltözéke és számos rituálé és szabály fonja be az összecsapásokat.

Napjaink szumója

Évente hatszor rendeznek honbasót (honbashi), vagyis szumóversenyt, amelyen a legjobbak vesznek részt. Ezek a versenyzők legalább olyan ismertek és népszerűek, mint a forma 1-es pilóták. Külön név is illeti őket, ők a rikisik (rikishi).

A hat versenyből hármat a tokiói szumócsarnokban tartanak meg (Ryōgoku Kokugikan), még hozzá általában telt házzal. A csarnok előtt óriási lobogók hirdetik, hogy elkezdődött a 15 napos verseny. Maga a csarnok pedig hamisítatlan japán szellemben épült.

Természetesen közeppen található a küzdőtér, a nézőknek fenntartott helyek pedig körben helyezkednek el, minden egyes sor magasabban, mint az előző. Innen azonban hiányoznak a székek. Ha a néző megérkezik a neki kijelölt sorhoz, akkor első dolga levetni cipőjét és csak zokniján, lábbelijével a kezében lép be az ülőhelyeknek fenntartott területre. Ezek után az sem meglepő, hogy a közönség kényelmét lapos ülőpárnák szolgálják. Még televízión keresztül is érdekes élmény volt, mikor egy izgalmas mérkőzés után a nézők igen látványos módon fejezték ki tetszésüket: a levegőbe dobálták az ülőpárnákat, mint a régi Európában a kalapokkal tették. Az egész csarnokot ellepték a hópelyhek módjára sűrűn hulló fehér párnák.

Maga a homokkal borított küzdőtér nagyjából egy méter magasságba emelkedik és dohjo a neve. Az emelvény homokból és agyagból készül, a kör alakú, majdnem 4,5 méter átmérőjű küzdőtér pedig rizzszalmából készült apró bálákkal, téglácskákkal jelzik. A kör és az emelvény szélei között csak keskeny területet hagynak, ezért megesisik, hogy egy hevesebb összecsapás következtében egyik-másik rikisi lezuhan róla. Esetenként éppen a többi versenyző vagy a szerencsés nézők, sajtósok közé pottyannak. Az emelvény felett egy, a sintó templomokra emlékeztető tető emelkedik, de persze olyan magasságban, hogy ne takarja el a versenyt.

[Folytatás a következő oldalon!](#)

Források:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szum%C3%B3>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Sumo>

http://www.lemond-edusumo.com/english/MDS16_wages.php?mag=mds&num=16

http://en.wikipedia.org/wiki/Asashoryu_Akinori

<http://www.sumo.hu/>

A versenyek egész nap zajlanak, de a magasán rangsorolt rikisikre csak este kerül sor. A szumó versenyzők több osztályra vagy csoportra oszlanak. A legmagasabb rang a jokozunae (yokozuna), ami azt az indulót illeti, aki a legtöbb összecsapást nyerte meg. A többi rang számítási rendszere bonyolult, ahogy annak elődétén is, hogy mely versenyzőknek kell kiállniuk egymással, hogy eldőljön a végső sorrend. Az bizonyos, hogy minden rikisinek napi két mérkőzése van, ám az már a saját és a többiek teljesítményének függvénye, hogy az utolsó napokban azonos súlycsoport ellenfele akad vagy esetleg jóval alacsonyabban vagy magasabban rangsorolt rikisi ellen kell fellépnie. Rádásul a szumóban ismeretlen a súlycsoport fogalma, tehát szélsőséges esetben akár 100 kg eltérés is lehet az indulók között. A versenyzők nagy nyomás alatt állnak, mivel egy vereség bármikor megfoszthatja őket a torna közben a rangjuktól; ezután újból meg kell dolgozniuk azért, hogy magasabbra verelkedjék magukat.

Rítusok és küzdelmek

A rikisik pár órával első mérkőzésük előtt érkeznek a csarnokba. Itt a megszokott merev ágyékkötő felé fel kell öltöniük díszes selyemkötösüket, a keső-mavasit (keshō-mawashi). Ezután az egész csoport bevonul a csarnokba, ahol egyenként bemutatják a résztvevőket, majd a ceremónia azzal végződik, hogy mind körbeállják a küzdőteret és a közönség felé fordulnak. Az indulók magas száma miatt egy nap általában négy csoport is bemutatkozik.

A magasán rangsorolt szumósokat keleti és nyugati csoportra osztják, nekik külön öltözék jár, ezért a mérkőzések előtt nem találkoznak az ellenfelek.

A mérkőzéseket a bíró vezeti, aki tradicionális ruhában, legyezővel jelenik meg és hanghordozása is régmúlt időket idéz. Az egyes összecsapások előtt a rikisik sintro rítusokkal tisztítják meg a küzdőteret. A leggyakoribb a tapsolás, illetve a lábdobantás. Ilyenkor a birkózó teljesen egyik lábára helyezi testsúlyát, míg a másikat a magasán felemeli, majd teljes súlyával a földre dobant vele, hogy előzze a közelben ólálkodó démonokat. Persze a rizszórás sem hiányozhat. A magasabban rangsoroltaknak további rítusai vannak. Ezután a két ellenfél leguggol egymással szemben, tapsol és látványosan kitarja karjait, hogy jelezze, nincs nála fegyver. A profi honbasó mérkőzések abban a pillanatban indulnak, amikor mindkét versenyző leguggol egymással szemben és ökleik egyszerre érintik a földet.

Mint látszik, az előkészületek gyakran tovább tartanak, mint maguk a mérkőzések, amelyek néha pár másodperc alatt eldőlnek.

A szabályok egyszerűek: az veszít, aki elhagyja a kört vagy a talpán kívül más testrésze is érinti a földet. A szumó technikák többsége a cselgáncshoz hasonló, hiszen ugyanaz a cél, mint a dzsúdóban. Gyakran láthatunk gáncsolást, de a merev ágyékkötőt is megragadják, hogy a derekánál fogva bilentésk ki a másikat az egyensúlyából. Az erősebb rikisik pedig akár azt is megtehetik, hogy az ágyékkötőjüknél fogva felemelik ellenfelüket és így tessékeli körön kívülre. A cselgáncs-csal ellentétben azonban a szumóban megengedett pár ütés, ami leginkább nyitott tenyérral történik és a másik felsőtestére, vállára vagy az arcára irányul. Egy-egy heves ütésrohammal nemcsak azt nehezítik meg az ellenfeleket, hogy fogást találjon rajtuk, de akár a kör széléhez is terelhetik így a másikat.

A mérkőzés eredményéről a bíró dönt és ha szponzorált összecsapás történik, a nyertes rögtön megkapja a győzelemért járó bónuszt, amit a bíró a legyezőjén nyújt át neki.

A versenyzők

A mérkőzések alatt a rikisik mawasit (mawashi) viselnek, ami gyakorlatilag egy ágyékkötőként megkötött keményített selyemöv. Az övek bármilyen színűek lehetnek, nincsenek korlátozások, ahogy megkötésük módjában sem. A versenyző lazán és szorosan is megkötetheti, illetve akár be is nedvesítheti, hogy még nehezebben lehessen rajta fogást találni. Mindez a taktikájától függ.

A rikisik hajviselete a szamurajóké idézi. Igaz, hogy nem borotválják a fejük tetejét, de ugyanúgy varkocsba kötik a hosszabbra növesztett hajtincseket.

Ugyancsak a tradicionális Japán idézi, hogy a rikisik különböző rangokkal rendelkeznek, amelyek mintha egy különálló társadalom átjárható kasztjaiként funkcionálnának. Mindezt azt jelenti, hogy az alacsonyabb rangúak egyben alárendeltnek is. Külön szumóiskolák és istállók működnek, amelyek életét talán *Az Egy gésa emlékirataiban* szemléltetett oktatási rendszerrel lehetne párhuzamba vonni. Az alacsony rangú tanulókat és a már profi, magasán jegyzett rikisik is az istálló szállásán laknak, ám teljesen eltérő körülmények között. A tanulóknak hajnali 5-kor kezdődik a nap, később az edzés mellett a takarítást is el kell végezniük, segíteniük kell a konyhán, illetve valamelyik magasabb rangú rikisi utasításait is teljesíteniük kell.

相撲

Folytatás a következő oldalon!

Vissza a Tartalomjegyzékhez!

A legmagasabb rangú és legrégebb óta az istállóhoz szerződött tanítvány pedig az a megtiszteltetés éri, hogy egy magasabb rangú rikisi személyi titkáráként is dolgozhathat.

Pár éve még maguk az istállók büszkélkedtek kemény bánásmódjukkal, amelynek a testi fenytetés is szerves részét képezte (mondván, hogy attól válnak kemény férfivá a tanítványok), illetve kifejezett elvárják a magasabb rangú rikisektől, hogy keményen bánjanak a tanítványokkal és esetenként bántalmazzák őket. Am a közvélemény nagyon felháborodott, mikor ez a módszer egy fiatal tanítvány halálát okozta, ezért a Szumó Szövetség állítása szerint azóta sokat enyhültek a szabályok.

A rikisik életét azonban még így is számtalan szabály korlátozza. Nemcsak a tradicionális hajviselést és a kemény edzést várják el tőlük, de még az öltözködésüket is előírják. Csak tradicionális ruházatban jelenhetnek meg a nyilvánosság előtt, méghozzá kizárólag a rangjuknak megfelelő öltözékben. Az alacsonyabb rangúak így télen-nyáron csupán hangos faszandált és egy szál pamut jukatát (yukata) viselhetnek. Az eggyel magasabb rangúaknak már a csendesebb szalmaszandál engedélyezett és magukra vehetnek egy tradicionális köntöst.

Az alacsonyabb rangúakat közös hálótermekben szállásolják el, a magasabb rangúaknak külön szoba jár, ahogy a nós rikisiknek is.

Reggelizni tilos, de a magasabb rangú birkózóktól elvárják, hogy bőségesen ebédeljenek, hiszen tartani kell a súlyukat. Emellett még számos szabánny és tiltásnak kell megfelelniük.

Például tilos autót vezetniük. Ezt a szabályt azután vezették be, hogy az egyik rikisi életét veszítette egy közlekedési balesetben.

Mindez talán túl nagy árnyak tűnhet a szumó birkózásért cserébe, de a magasban jegyzett versenyzőket mind erőkölsileg mind pénzügyileg megbecsülik. 2001-ben jokozuna (vagyis az első helyezett) havi átlagkeresete 24.250 dollár volt. Emellett a jokozunának külön bónusz jár, ha végigharcol egy basót. 2001-ben ez az összeg 1.720 dollárra rúgott. És végül minden egyes risikinek jár a juttatások egy harmadik formája, amelynek az a lényege, hogy a profi pályafutása alatt szerzett összes pontot nyilvántartják, majd ezeket a pontokat felszorozzák és ezt az összeget kapják meg jénben. A nyilvántartott pontok nem vesznek el akkor sem, ha valaki több csúfos vereséget szenved el egymás után. Mindezekben kívül a jokozunának még egy külön 150.000 jenes bónusz is jár négyhavonta. Mint látható, ezek csak az általános juttatások, amelyek mellé hozzáadódnak a szponzorpenézek, reklámbevételek és egyéb bevételek. Tehát elmondhatjuk, hogy valóban megéri a legjobbnak lenni.

Külföldiek és a szumó

Mint említettem, Japán megpróbálta külföldön is minél népszerűbbé tenni ezt a sportot, ám nem sikerült áttörést elérniük. De még így is több országban megjelentek a szumó szövetségek, mint például az Amerikai Egyesült Államokban, Thaiföldön, Bulgáriában, hogy csak néhányat említsünk.

Emellett egyre magasabb lett a külföldi versenyzők aránya, akik szép eredményeket értek el. Főleg a mongolokat kell kiemelniük, akik több jokozunát is adtak (ami nem meglepő, hiszen Mongóliában nagyon népszerű a birkózás). Aszasóriót (Asashöryü) külön megemlíteném, aki 2004 és 2007 között megszakítás nélkül birtokolta a jokozuna rangot. Ám már ebben az esetben is megjelentek a kulturális különbségek. A Szövetséghez sokszor érkezett panasz Aszasórió viselkedésének kapcsán, amely nem volt összeegyeztethető a szumó szellemiségével. Végül 2007-ben az okozta az eltiltását, hogy Mongóliában részt vett egy jótékonyági futball meccsen, miután sérülésre hivatkozva lemondott egy japán szumó versenyen.

De a mongolokon kívül egyéb nemzetek képviselői is magas rangra tettek szert, egyesek akár a jokozuna rangot is elérték. A teljesség igénye nélkül érdemes megemlíteni az orosz, bolgár vagy örmény versenyzőket.

A Japán Szumó Szövetség azonban láthatóan megelégedte az idegenek előretörésével, ezért ha nem is zárta be előttük a kaput, jócskán megnehezítette a bejutást: olyan szabályt hozott, miszerint egy istállónak csak egy külföldi versenyzője lehet.

A honosítások elkerülése érdekében pedig egy újabb szigorítás következtében már csak a valóban Japánban született versenyzők számítanak japánnak.

Az örök szumó

Rengeteget mesélhetnék még a szumóról, ám talán ezzel a rövid írással is sikerült felkelteni pár ember érdeklődését. Remélem, hogy emellett sikerült ennek a különös sportnak/harcművészetnek sajátosságait is bemutatni dióhéjban. Két dolog azonban biztosnak tűnik. A szumó egy hamisítatlan japán sport. Már több mint 1000 éve létezik és jó eséllyel létezik is fog, amíg fennáll a Japán állam.

Magyar szumó

Magyarországon is sikerült megvetnie lábát a szumónak. Sőt, méltán lehetünk büszkéek sportolóinkra.

A Magyar Szumó Szakszövetség 1998-ban alakult, napjainkra már valóban hosszú múltra tekinthet vissza. A mostoha körülmények ellenére a szakszövetség és a sportolók is szép eredményeket értek el.

A hivatalos honlap listája szerint 27 városban/községben, 44 klubban lehet a sportnak hódolni. 2007-ben Magyarországon rendezték a szumó Európa-bajnokságot. A 2013. márciusi EB-n taroltak a magyar versenyzők. Az utánpótlás és felnőttkorú indulók létszáma 19 fő volt. Az utánpótlás versenyzői 13 érmet szereztek (ebből 5 arany). A felnőtték között Makari Erika és Sárosi János a dobogó legfelső fokára állhattak. A felnőtt csapatversenyen pedig a 2. helyen végeztek a magyarok.

Szereted
a japán nyelvet...

és tanulnád is?

- online oktatás

Itt a lehetőség!!!

- a diákokat a saját tempójukhoz mértén tanítják (kezdő szinttől haladóig)

- mindenkinek ajánlott, akik komolyabban foglalkoznának a japán nyelvvel és azoknak is, akik hobbi szinten szeretnék tanulni

- közvetlenül Japánból jön az oktatás és kellemes hangulat jellemzi

**Érdeklődni és
jelentkezni az alábbi
elérhetőségeken lehet:**

onlinejapanjelentkezes@gmail.com

+36/20/567-8428

vagy

Jahusc Zrt.

<http://jahusc-suport.main.jp/magyar/>